

MEĐUNARODNA EKONOMIJA

08

8.1. Globalna ekonomska i finansijska kretanja

Prema oktobarskoj prognozi MMF-a, stopa rasta globalne ekonomije u 2024. godini u poređenju s julskom prognozom ostala je nepromijenjena (3,2%), pri čemu je prognoza rasta za 2025. godinu blago smanjena na 3,2% (tabela 8.1).

Rast naprednih ekonomija u 2024. godini MMF je prognozirao na 1,8%. MMF u eurozoni i SAD-u očekuje rast od 0,8% odnosno 2,8%, što je okvirno u skladu sa procjenom rasta ekonomske aktivnosti za prošlu godinu. Ekonomije u razvoju i usponu očekuje rast od 4,2%. Prognoze rasta ekonomske aktivnosti Kine revidirane su naniže za 0,2 pp za 2024. godinu na 4,8%. Za grupu evropskih ekonomija u razvoju i usponu, kojoj pripada i Crna Gora, prognozirana stopa rasta ostala je nepromijenjena (3,2%) i u ravni je sa procjenom za prethodnu godinu.

Tabela 8.1

Pregled odabranih globalnih indikatora, %					
Indikator	Procjena za 2023.	Prognoze		Razlike u odnosu na prognoze iz jula 2024, pp	
		2024.	2025.	2024.	2025.
Realni rast BDP-a					
Svijet	3,3	3,2	3,2	0,0	-0,1
Napredne ekonomije	1,7	1,8	1,8	0,1	0,0
SAD	2,9	2,8	2,2	0,2	0,3
Eurozona	0,4	0,8	1,2	-0,1	-0,3
Japan	1,7	0,3	1,1	-0,4	0,1
Ekonomije u razvoju i usponu	4,4	4,2	4,2	0,0	-0,1
Kina	5,2	4,8	4,5	-0,2	0,0
Indija	8,2	7,0	6,5	0,0	0,0
Rusija	3,6	3,6	1,3	0,4	-0,2
Evropske ekonomije u razvoju i usponu	3,3	3,2	2,2	0,0	-0,3
Cijene berzanskih roba, prosječna stopa					
Nafta	-16,4	0,9	-10,4	0,1	-4,4
Neenergenti	-5,7	2,9	-0,2	-2,1	1,8
Potrošačke cijene, prosječna stopa					
Napredne ekonomije	4,6	2,6	2,0	-0,1	-0,1
Ekonomije u razvoju i usponu	8,1	7,9	5,9	-0,1	0,0

Izvor: MMF, oktobar 2024. godine

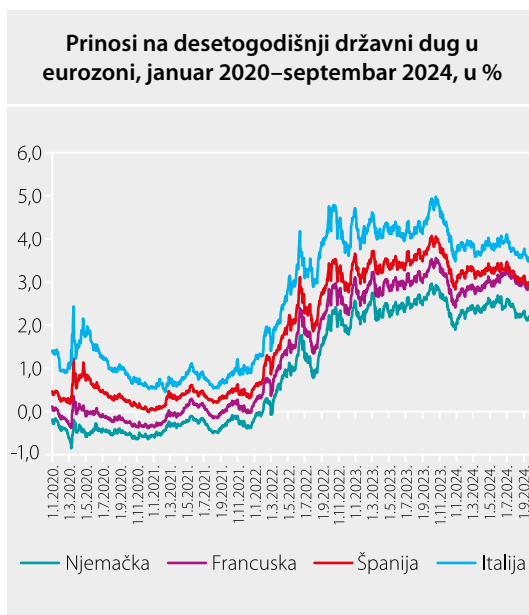
Ekonomska aktivnost u eurozoni u trećem kvartalu ove godine zabilježila je kvartalnu stopu rasta od 0,4%. Njemačka, Francuska, Italija i Španija, kao najveće ekonomije eurozone, ostvarile su sljedeće stope rasta: 0,1%, 0,4%, 0,0% odnosno 0,8%. Upoređujući treće tromjesečje 2024. sa istim periodom 2023. godine, ekonomska aktivnost u eurozoni povećana je za 0,9%.

Ekonomija SAD-a u trećem kvartalu ostvarila je očekivani rast, pa je BDP uvećan za 2,8% u odnosu na prethodni kvartal⁷². Ekonomija Kine u trećem kvartalu 2024. godine ostvarila je stopu rasta od 0,9%.

ECB je u toku trećeg kvartala ove godine jednom snizila svoju referentnu stopu (kamatnu stopu na prekonoćne depozite) za 0,25 pp na 3,5%. Takođe, u oktobru (nakon izvještajnog perioda), donijeta je odluka o smanjenju za dodatnih 0,25 pp na 3,25%. ECB je smatrala da je postojao prikladan momenat da se ublaži monetarna politika, na osnovu ažurirane procjene izgleda i dinamike inflacije, kao i efektivnosti transmisije monetarne politike. Domaći cjenovni pritisak i dalje je prisutan zbog rasta zarada, a ECB očekuje da će inflacija porasti u narednim mjesecima, prije nego što postepeno padne na ciljanih 2% tokom naredne godine. U saopštenju se navodi da će kamatne stope ostati povišene koliko god bude potrebno kako bi inflacija dostigla svoj srednjoročni cilj, a odlučivaće se kontinuiranim ocjenjivanjem situacije, bez određivanja ciljane putanje kamatnih stopa.

FED je nastavio da djeluje u smjeru ostvarenja ciljeva monetarne politike tj. svodenja inflacije na 2%. Tokom trećeg kvartala, referentna kamatna stopa smanjena je u septembru za 0,5 pp, iznosivši 4,75 - 5%. Dodatno, FED je u novembru 2024. godine (nakon izvještajnog perioda) snizio referentnu stopu za 0,25 pp na raspon od 4,5 - 4,75%. Stanje na tržištu rada, koje FED pažljivo prati prilikom donošenja odluka o monetarnoj politici, generalno je poboljšano, iako je stopa nezaposlenosti porasla, ali i dalje ostaje na niskom nivou. Trenutna tržišna očekivanja (CME FedWatch) ukazuju na to da je do kraja 2024. godine moguće još jedno smanjenje kamatne stope u ukupnoj visini od 0,25 pp.

Grafikon 8.1

Izvor: Bloomberg, kalkulacije CBCG

Prinosi na desetogodišnji državni dug četiri najveće ekonomije eurozone tokom trećeg kvartala 2024. godine nijesu zabilježili značajnije fluktuacije (grafikon 8.1). Prinosi na njemački, francuski, španski i italijanski desetogodišnji državni dug opali su u odnosu na drugi kvartal 2024. godine i prosječno su iznosili 2,30%, 3,02%, 3,11% odnosno 3,68%. Spređovi, tj. razlike između prinosa na desetogodišnje državne obveznice Francuske, Španije i Italije i istovjetnog njemačkog duga, iznosili su 0,72 pp, 0,81 pp odnosno 1,38 pp (grafikon 8.1). Prinos na ekvivalentan američki dug bio je niži u trećem kvartalu u odnosu na drugi kvartal ove godine i iznosio je 3,95%.

Pad prinosa na evropskom tržištu obveznica, osim zbog izjava pojedinih zvaničnika ECB-a i govora predsjednika FED-a, bio je uzrokovan i rastom tražnje za sigurnim sredstvima usljed globalnog pada cijena akcija. Takođe, prinosi su opadali usljed pojačanih očekivanja u vezi sa smanjenjem kamatnih stopa među vodećim ekonomijama, kao i dešavanja na američkom tržištu i svih faktora koji su uticali na isto (obim trgovine, cijene akcija, inflacija).

⁷² Kvartalna stopa izražena na godišnjem nivou – tzv. anualizovana stopa rasta.

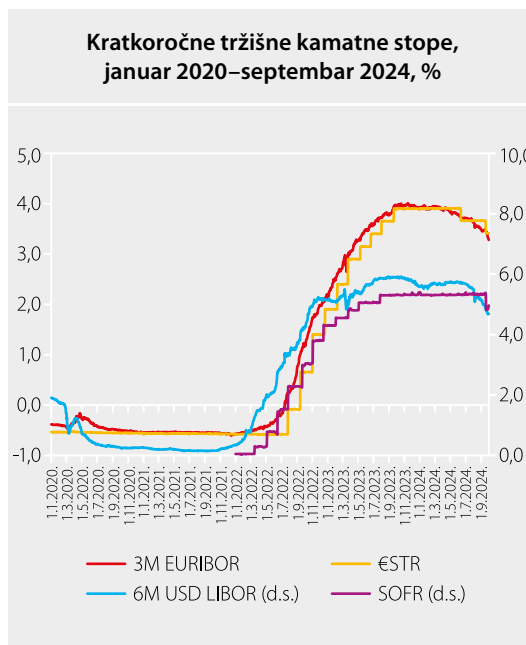
Kratkoročne tržišne referentne kamratne stope nastavile su da prate referentne kamratne stope centralnih banaka (grafikon 8.2). Tokom trećeg kvartala 2024. godine, šestomjesečni *LIBOR* ostvario je pad od 1 pp i na kraju septembra iznosio je 4,68%. *SOFR* je na kraju trećeg kvartala iznosio 4,96% i bio je za 0,37 pp manji u odnosu na kraj prethodnog kvartala. Tromjesečni *EURIBOR* zabilježio je pad od 0,43 pp i na kraju septembra iznosio je 3,28%. *€STR* je bio niži za 0,25 pp u odnosu na kraj prethodnog kvartala iznosivši 3,41%.

Euro je tokom trećeg kvartala 2024. godine nominalno deprecirao u odnosu na funtu (-1,74%), franak (-2,21%) i jen (-7,22%), dok je aprecirao u odnosu na dolar (3,94%) (grafikon 8.3). Euro se tokom ovog izvještajnog perioda prosječno kretao na nivou od 1,098 dolara za euro, a na kraju septembra 2024. godine kurs je iznosio 1,114 dolara za euro. Jačanje eura u odnosu na dolar tokom trećeg kvartala može se uglavnom pripisati očekivanjima da će ECB smanjivati kamratne stope manjim intenzitetom u odnosu na FED. S druge strane, faktori zbog kojih je kurs povremeno padao tokom izvještajnog perioda bili su sporiji rast njemačke ekonomije, politički događaji u Francuskoj, kao i generalno rastući nesklad u monetarnim politikama koje sprovode ECB i FED.

Na kraju trećeg kvartala cijene berzanskih roba bile su za 3,16% niže u odnosu na kraj juna ove godine. Cijene energenata na agregatnom nivou opale su za 8,38%. Među njima, cijena nafte pala je za 14%, dok su cijene prirodnog gasa i uglja porasle za 2,86%, odnosno 1,73%. Cijene neenergenata porasle su za 1,21%, pri čemu su cijene hrane i pića pale za 0,49%, a cijene metala porasle za 1,98%.

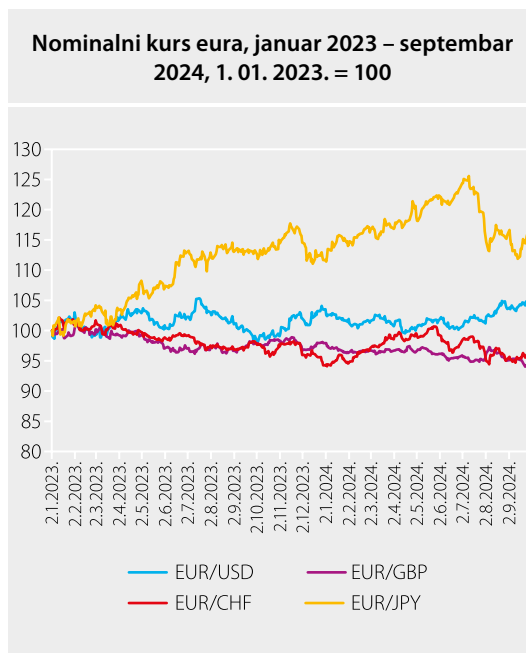
Tokom izvještajnog perioda cijena nafte uglavnom je bilježila pad, uz manje oscilacije sredinom kvartala. Silazni trend bio je prisutan gotovo tokom čitavog jula, a kao jedan od glavnih faktora izdvajala se zabrinutost oko kineske tražnje. Pojačane tenzije na Bliskom istoku sredinom avgusta podstakle su rast cijene ovog energenta. U nastavku kvartala, iako je OPEC+ odgodio povećanje proizvodnje, tržištem je dominirala zabrinutost zbog globalnog smanjena potražnje za naftom, što je dovelo do ponovnog opadanja cijene, koja je dostigla najniži nivo od juna prošle godine.

Grafikon 8.2

Izvor: Blumberg, kalkulacije CBCG

Grafikon 8.3

Izvor: Blumberg, kalkulacije CBCG

Gledano prema indeksu VIX⁷³, nestabilnost na finansijskim tržištima bila je blago veća nego u prethodnom kvartalu, i to zbog velike volatilnosti početkom avgusta. Prosječna vrijednost indeksa u trećem kvartalu bila je 17,06 poena, krećući se u rasponu od 12,03 do čak 38,57 poena, što je ujedno i najveći zabilježeni jednodnevni skok u istoriji, koji je premašio čak i one iz perioda finansijske krize 2008. godine i iz perioda početka pandemije COVID-19. Kao glavni razlozi navode se iznenadno povećanje kamatnih stopa od strane Banke Japana kao i pozicioniranje fondova kojima se trguje na berzi (ETFs). Već od druge polovine avgusta vrijednost indeksa se ubrzo vratila na nivo koji je imala u prethodnom izvještajnom periodu i zadržala taj trend do kraja trećeg kvartala.

Cijena zlata, kao specifičan indikator stresa i rizika u globalnoj ekonomiji i na finansijskim tržištima, tokom trećeg kvartala bilježila je rast, uz manje oscilacije, i dostizala nove rekordne vrijednosti. Jedan od glavnih razloga rasta cijene bilo je FED-ovo smanjenje referentne kamatne stope. Takođe, pad prinosa na američke državne obveznice tokom trećeg kvartala i geopolitičke okolnosti uticale su na rast potražnje za sigurnim sredstvima. Na kraju trećeg kvartala, cijena zlata je dostigla 2.634,58 \$/oz.

Svjetski kumulativni indeksi zabilježili su rast tokom trećeg kvartala, pa su tako njujorški SPX i londonski FTSE 100 bili na višim nivoima nego što su bili na kraju drugog kvartala ove godine, za 5,53% odnosno 0,89%. U istom periodu, frankfurtski DAX i panevropski indeks STOXX zabilježili su rast od 5,97% odnosno 2,24%.

8.2. Eurozona

Ekonomska aktivnost u eurozoni u trećem kvartalu 2024. godine, ostvarila je rast od 0,9%. Prema prognozama Evropske komisije⁷⁴, stopa rasta u eurozoni će u 2024. iznositi 0,8%, odnosno 1,3% u 2025. godini. Četiri najveće ekonomije, Njemačka, Francuska, Italija i Španija, zabilježile su rast ekonomske aktivnosti u iznosu od -0,3%, 1,2%, 0,4% odnosno 3,4%. Najveći rast ekonomske aktivnosti zabilježen je u Malti (5,4%), Hrvatskoj (4,1%), i Kipru (3,8%).

Industrijska proizvodnja u eurozoni pala je u trećem kvartalu 2024. godine za 0,3%, u odnosu na prethodni kvartal, građevinska aktivnost za 0,3%, dok je promet trgovine na malo ostvario rast od 1%.

Stopa nezaposlenosti na kraju trećeg kvartala 2024. godine iznosila je 6,3%. U eurozoni, stopa nezaposlenosti bila je najniža u Malti (3%), Njemačkoj (3,4%), i Holandiji (3,7%), a najviša u Španiji (11,2%), Grčkoj (9,4%) i Finskoj (8,6%).

Trend smanjivanja stope inflacije iz 2023. godine nastavljen je i u 2024. godini, pa je stopa inflacije na kraju trećeg kvartala iznosila 1,7%. Posmatrano po zemljama, na kraju trećeg kvartala, inflacija je bila najviša u Belgiji (4,3%), Holandiji (3,3%) i Estoniji (3,2%), a najniža u Irskoj (0,0%), Litvaniji (0,4%) i Sloveniji i Italiji (0,7%). Prema glavnim sastavnim komponentama Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena (HIPC), cijene hrane, alkohola i duvana zabilježile su stopu rasta od 2,4%, energenata -6,1%, industrijskih proizvoda (neenergenata) 0,4%, dok su cijene usluga porasle 3,9%, pri čemu su njihovi doprinosi ukupnoj stopi inflacije iznosili 0,47 pp, 0,60 pp, 0,12 pp odnosno 1,76 pp.

⁷³ Mjera očekivane volatilnosti cijena američkih akcija.

⁷⁴ *European Economic Forecast, Autumn 2024, European Commission.*

Budžetski deficit je u drugom kvartalu 2024. iznosio 3%⁷⁵ BDP-a. Kipar, Irska i Portugal ostvarili su budžetske suficite i to od 4,6% BDP-a, 3,1% BDP-a, odnosno 2,6% BDP-a. Najveće deficite zabilježile su Italija (7,2%), Francuska i Belgija (5,1%). Ukupni budžetski prihodi u 2023. godini smanjeni su za 0,6 pp na 45,9% BDP-a, dok su budžetski rashodi smanjeni, za 0,5 pp, na 49,5% BDP-a.

Javni dug država eurozone na kraju drugog kvartala 2024. godine smanjen je na 88,1% BDP-a (13,10 hiljade mlrd. eura), a na kraju drugog kvartala 2023. iznosio je 88,8% BDP-a. Najviši nivoi javnog duga zabilježeni su u Grčkoj, 163,6%, Italiji, 137%, i Francuskoj 112,2% BDP-a. Osim navedenih zemalja, i javni dugovi Belgije, Španije i Portugala bili su iznad 100% BDP-a. S druge strane, najniži nivoi javnog duga zabilježeni su u Estoniji i Luksemburgu, iznosivši 23,8%, odnosno 26,8% BDP-a. Javni dugovi Litvanije, Irske, Holandije, Letonije i Malte bili su takođe ispod mastrihtskog kriterijuma od 60% BDP-a. Gledano prema finansijskim instrumentima, najviše duga odnosilo se na dužničke hartije od vrijednosti, 84%, a potom na kredite 13,4% i 2,5% na gotovinu i depozite.

Tabela 8.2

Makroekonomske prognoze ECB za eurozonu za period 2023-2026, u %				
	2023.	2024.	2025.	2026.
Realni BDP	0,5	0,8	1,3	1,5
privatna potrošnja	0,7	0,8	1,4	1,5
državna potrošnja	1,0	1,2	1,1	1,1
bruto investicije u osnovna sredstva	1,2	-0,5	1,2	2,1
izvoz	-0,3	1,2	2,6	3,0
uvoz	-1,1	0,0	2,8	3,3
Zaposlenost	1,4	0,8	0,4	0,4
Stopa nezaposlenosti, % radne snage	6,5	6,5	6,5	6,5
HIPC	5,4	2,5	2,2	1,9
HIPC, isključujući energiju	6,3	2,9	2,4	2,0
HIPC, isključujući energiju i hranu	4,9	2,9	2,3	2,0
HIPC, isključujući energiju, hranu i promjene u indirektnim porezima	5,0	2,8	2,3	2,0
Jedinični troškovi rada	6,2	4,5	2,6	2,1
Zarada po zaposlenom	5,3	4,5	3,6	3,2
Produktivnost rada	-0,9	0,0	0,9	1,1
Saldo državnog budžeta, % BDP-a	-3,6	-3,3	-3,2	-3,0
Strukturni saldo državnog budžeta, % BDP-a	-3,7	-3,2	-3,2	-3,0
Javni dug, % BDP-a	88,2	88,5	89,3	89,8
Saldo tekućeg računa, % BDP-a	1,5	2,6	2,7	2,7

Izvor: ECB, septembar 2024. godine

⁷⁵ Posljednji raspoloživi podaci koji su sezonski i kalendarski prilagođeni.

8.3. Region

Prema procjeni Republičkog zavoda za statistiku **Srbije**, ekonomska aktivnost te države u trećem kvartalu 2024. godine ostvarila je rast od 3,1%. Rast u trećem kvartalu vođen je rastom u sektoru industrije i snabdijevanja vodom i upravljanja otpadnim vodama 3,6% i sektoru informisanja i komunikacija 7,8%. Posmatrano po agregatima BDP-a po potrošnoj metodi obračuna, bruto investicije u osnovna sredstva porasle su za 9,1%, finalna potrošnja domaćinstava za 3,9%, potrošnja države 2,6%, a izvoz i uvoz roba i usluga 3,2% i 14,4%.

Godišnja inflacija u septembru 2024. smanjena je na 4,2%, sa 4,3% u julu i avgustu. Referentna kamatna stopa smanjena je u julu i septembru za po 25 baznih poena i iznosila je 5,75% na kraju trećeg kvartala 2024.

Stopa nezaposlenosti u trećem kvartalu 2024. godine iznosila je 8,1% i u odnosu na isti period prethodne godine manja je 0,9 pp. Stopa zaposlenosti iznosila je 51,9%, a u odnosu na isti period prethodne godine veća je 1,4 pp. Prosječna neto zarada u periodu januar - septembar 2024. godine bila je nominalno veća za 14,5%, a realno za 9,3% u odnosu na isti period prethodne godine.

Tekući račun platnog bilansa u trećem kvartalu 2024. godine zabilježio je deficit i iznosio je 10,5% BDP-a. Fiskalni deficit u istom periodu iznosio je 0,2% BDP-a. Učešće javnog duga centralnog nivoa vlasti na kraju trećeg kvartala 2024. godine iznosilo je 46,5% BDP-a. U oktobru 2024. godine agencija Standard & Poor's povećala je kreditni rejting Srbije na nivo investicionog rejtinga (BBB-) uz stabilne izglede.

Prema podacima Agencije za statistiku **Bosne i Hercegovine**, ekonomija te države u drugom kvartalu 2024. ostvarila je rast od 2,2%⁷⁶. Posmatrano prema komponentama BDP-a po proizvodnoj metodi, značajan međugodišnji realni rast zabilježen je kod građevinarstva 8,9%. Posmatrano prema kategorijama BDP-a prema potrošnoj metodi obračuna, potrošnja domaćinstava porasla je 1,8%, potrošnje vlade od 1,9%, bruto investicije 9,6%, izvoz roba i usluga od 1,8% i uvoz roba i usluga 5,2%.

Godišnja inflacija na kraju trećeg kvartala 2024. godine iznosila je 0,8%. Stopa nezaposlenosti u drugom kvartalu 2024. godine iznosila je 13,3%, a stopa zaposlenosti 42,5%.

Prosječna mjesečna neto zarada u trećem kvartalu zabilježila je nominalni rast od 9,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Učešće javnog duga u BDP-u iznosilo je 25,2% na kraju drugog kvartala 2024. godine.

Hrvatska ekonomija zabilježila je realni godišnji rast od 3,9% u trećem kvartalu 2024. godine. Posmatrano prema komponentama BDP-a po proizvodnoj metodi, rast u trećem kvartalu 2024. godine bio je vođen rastom građevinarstva za 15,9% i poljoprivrede, šumarstva i ribarstva za 6,8%. Posmatrano prema komponentama BDP-a po potrošnoj metodi, rast je vođen povećanjem finalne potrošnje domaćinstava od 5,5% i bruto investicija u fiksni kapital od 9,2%.

Godišnja stopa inflacije tokom trećeg kvartala 2024. godine kretala se silaznom putanjom i u septembru je iznosila 1,6%. Stopa nezaposlenosti u septembru iznosila je 4,6%, i u odnosu na isti period

⁷⁶ Poslednji dostupni podaci.

prethodne godine manja je za 1,2 pp. Prosječna neto zarada u periodu januar – septembar 2024. bila je nominalno viša za 15,2%, a realno za 11,8% u odnosu na isti period prethodne godine.

Prema podacima Hrvatske narodne banke na kraju 2023. dug opšte države iznosio je 61,8% i smanjen je u odnosu na prethodnu godinu za 6,7 pp.

U tabeli 9.3 prikazani su ključni ekonomski pokazatelji po zemljama regiona za period od 2023 – 2025. godine, predstavljeni u relevantnim dokumentima Eurostata (za 2023. godinu) i MMF-a (prognoze za 2024. i 2025. godinu).

Tabela 8.3

Ključni ekonomski pokazatelji po zemljama regiona za period od 2023–2025. godine ⁷⁷								
		Albanija	BiH	Crna Gora	Hrvatska	Kosovo	Sjeverna Makedonija	Srbija
Realni rast BDP, %	2023.	3,5	1,7	6,0	3,1	3,3	1,0	2,5
	2024.	3,3	2,5	3,7	3,4	3,8	2,2	3,9
	2025.	3,4	3,0	3,7	2,9	4,0	3,6	4,1
Inflacija, %	2023.	4,0	2,2	4,3	5,4	2,3	3,6	7,6
	2024.	2,1	2,9	4,1	3,3	1,9	3,0	3,9
	2025.	2,6	1,6	4,1	2,2	1,9	2,0	3,4
Nezaposlenost, %	2023.	10,7	13,2	---	6,2	10,9	13,1	9,4
	2024.	10,7	13,2	---	5,6	---	13,0	9,1
	2025.	10,7	13,2	---	5,5	---	12,8	9,0
Budžetski saldo opšte vlade, % BDP-a	2023.	-1,4	-1,7	0,8	-0,8	-0,2	-4,9	-1,3
	2024.	-2,2	-2,5	-3,1	-2,5	-1,3	-5,0	-2,6
	2025.	-2,6	-2,5	-4,5	-1,9	-2,1	-4,5	-2,3
Tekući račun, % BDP-a	2023.	-1,2	-2,8	-11,6	1,1	-7,7	0,7	-2,6
	2024.	-0,8	-4,8	-14,5	1,5	-10,0	-2,1	-4,2
	2025.	-1,0	-4,9	-14,0	0,9	-9,1	-2,5	-4,8
BDP per capita, EU27_2020 = 100	2023.	35	35	52	76	---	41	46
Kreditni rejting, S&P	rejting	BB-	B+	B+	A-	bez rejtinga	BB-	BB+
	izgledi	stabilni	stabilni	stabilni	pozitivni		stabilni	pozitivni

Izvor: MMF (WEO Database October 2024); Eurostat; tradingeconomics.com

⁷⁷ Za indikatore 1-5 izvor podataka je MMF. Za indikator 6 izvor podataka je Eurostat. Za indikator 7 izvor podataka je *tradingeconomics.com*, pri čemu se podaci odnose na rejting dodijeljen od strane kreditne agencije Standard end Purs, koji je bio važeći na kraju septembra 2024.